

**Podejście LEADER
w latach 2014-2020
– dobre praktyki**

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie
Instytucja odpowiedzialna za treść publikacji: Polska Sieć LGD – Federacja Regionalnych Sieci LGD
Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Szanowni Państwo,

z ogromną przyjemnością prezentujemy Państwu wydawnictwo pt. „Podejście LEADER w latach 2014-2020 – dobre praktyki”.

To obraz projektów zrealizowanych przez mieszkańców, samorządy, organizacje pozarządowe i przedsiębiorców z udziałem środków Programu Leader w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 na terenie całego kraju i dobre wykorzystanie środków przez Lokalne Grupy Działania.

Zaprezentowane wybrane projekty to niezwykła kompilacja codziennych potrzeb mieszkańców gmin, zwyczajnych czynności oraz kreatywnych, wychodzących poza standardy działań. Są dowodem na najlepszy sposób zaangażowania i integrowania lokalnej społeczności. Efekty projektów pozostawiają po sobie wymierne korzyści i zmieniają na lepsze swoje miejscowości.

LEADER to europejski program wspierający społeczności, które stawiają na współpracę partnerską i kieruje się 7 głównymi zasadami: terytorialnością, oddolnością inicjatyw, integralnością podejścia, partnerstwem, samodzielnością zarządzania na poziomie lokalnym, innowacyjnością oraz sieciowaniem i współpracą.

W krajach UE od 1991 roku powstało ponad 1000 Lokalnych Grup Działania. W Polsce od 2008 roku działało 346 grup, a od 2016r. 291 Lokalnych Grup Działania realizuje Lokalną Strategię Rozwoju (LSR) w ramach Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS) z zastosowaniem metody LEADER. RLKS korzysta ze środków funduszy: EFRROW, EFMR, EFRR, EFS – w pełnej formule wielofunduszowości Lokalne Strategie Rozwoju realizują Lokalne Grupy Działania w dwóch województwach: kujawsko-pomorskim i podlaskim.

Budżet działania LEADER w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich ze środków EFRROW w okresie 2014-2020 wynosi 964 635 465 euro.

W ramach dotychczas zrealizowanych operacji: utworzono 8,2 tys. nowych przedsiębiorstw, a 3,2 tys. przedsiębiorstw rozwinęło swoją działalność; powstało 5,6 tys. nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, a 2,3 tys. takich obiektów zmodernizowano; powstało 801 nowych miejsc noclegowych; wybudowano 506 km ścieżek rowerowych i 498 km szlaków turystycznych; przebudowano 261 km dróg; poddano pracom konserwatorskim lub restauratorskim 826 zabytków; wsparto 4,9 tys. podmiotów kultury na szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego; powstały 33 inkubatory (centra) przetwórstwa lokalnego; przeprowadzono 5,8 tys. szkoleń; przeszkolono 93,8 tys. osób; zorganizowano 9,8 tys. wydarzeń/ imprez. W ramach projektów współpracy powstały 573 obiekty infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, wyposażono 26 podmiotów kultury, zorganizowano 360 wydarzeń/imprez, wybudowano 77 km ścieżek rowerowych i wydano 234 publikacji oraz przeszkolono 5,1 tys. osób w trakcie 432 szkoleń.

Przykłady zrealizowanych projektów potwierdzają, że cyt. „LEADER to coś więcej niż kolejny program dotujący projekty, to swoista filozofia i duch. W programie LEADER nie chodzi tylko o pieniądze. Chodzi przede wszystkim o ludzi, którzy tworzą społeczność lokalną i zmieniają swoje małe ojczyzny”.

Renowacja kapliczki na Pańskiej Górze

Beneficjent:

Stowarzyszenie Brama Opawska

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania

Kwiat Lnu

tel. 75 741 18 04

e-mail: biuro@kwiatlnu.eu

www: <http://kwiatlnu.eu/>

Opis:

Leśna kapliczka w Sudetach położona na wzgórzu Pańskiej Góry (756 m.n.p.m), jest miejscem, które odwiedza wielu mieszkańców okolicznych wsi i turystów. Jedni pielgrzymują tam w celach kultowych, drudzy typowo turystycznych.

Co tydzień mieszkańcy chodzą tam, by w ciszy i spokoju pomodlić się. Do tej pory to właśnie oni dbali o wygląd kapliczki. Zanosząc tam świeże kwiaty, porządkując ją. Od wielu lat nie była jednak remontowana, wymiany wymagało pokrycie

dachowe, okna, podłoga. Prac remontowych obejmujących również odmalowanie podjęto się Stowarzyszenie BRAMA Opawska. Poprawiono również drogę prowadzącą do niej, a także oznakowano ścieżkę, tak aby łatwiej było tam trafić. Co bardzo istotne w prace nad renowacją kapliczki osobiście zaangażowali się członkowie stowarzyszenia przy współpracy z radą sołecką, sołtysem i strażakami OSP, którzy na każdym etapie prac wykazali się chęcią działania na rzecz wspólnego dobra.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

O sukcesie projektu zdecydowało zaangażowanie członków stowarzyszenia przy współpracy z radą sołecką, sołtysem, strażakami OSP, którzy na każdym etapie prac wykazali się chęcią działania na rzecz wspólnego dobra.

Kwota dofinansowania: 20 000,00 zł

Oferta noclegów, warsztatów renowacji tradycyjnej architektury wiejskiej oraz warsztatów przyrodniczych w domu przysłupowym „Pod wulkanem”

Beneficjent:

Anna Staszewska - Brookes

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania

Partnerstwo Kaczawskie”

tel. 768728718

e-mail: lgd.kaczawskie@gmail.com

www.lgd.partnerstwokaczawskie.pl

Opis:

Często wśród naszych dofinansowań pojawiają się elementy związane z rozwojem oferty turystycznej. Zawsze jednak szukamy chcąc pomóc rozwinąć się takim miejscom, czy usytuowanie - oferta mają szansę na powodzenie przedsięwzięcia.

Tym razem projekt wsparcia budynku rekreacji indywidualnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Geoparku Kraina Wygasłych Wulkanów, jako przedsięwzięcie innowacyjne wpisuje się w nastawienie na grupę docelową: rodzin z dziećmi, rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi i rodzin z seniorami. Istotne w tym wszystkim jest to, że na parterze Villa Greta uwzględnione zostały potrzeby osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach i seniorów,

co jest elementem wyróżniającym ofertę w regionie. Budynek został zaprojektowany tak, aby jego bryła stanowiła nawiązanie do lokalnej architektury budynków przysłupowych, a projekt konsultowany był z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytów. Wybudowany został w technologii energooszczędnej steico, bliski jest dzięki temu budynkom pasywnym. Charakter budynku, innowacyjna technologia budowy, ekologiczne, zdrowe materiały takie jak drewno i słoma wykorzystane przy budowie, wysoki standard wyposażenia, miejsce pobytu dla niepełnosprawnych, stanowią o innowacyjności produktu turystycznego na tle oferty w regionie.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

O sukcesie projektu zdecydowało samozaparcie beneficjentki i świadomość wartości posiadanego domu oraz wiara w odtworzenie jego piękna. Projekt ten może zostać powtórzony na terenach wiejskich w całej Polsce, gdzie jeszcze pozostały tradycyjne obiekty architektury wiejskiej. Jest unikalny, ponieważ jeżeli ktoś decyduje się na remont starego obiektu, to zazwyczaj ciężko jest uzyskać wysoki standard oferowanych miejsc noclegowych.

Kwota dofinansowania: 100 000,00 zł

Podjęcie i prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie kompleksowych usług pralniczych na terenie obszaru LGD

Beneficjent: Marzena Gutowska

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Pojezierze Brodnickie
Karbowo, ul. Wczasowa 46
87-300 Brodnica. tel.: 56 49 34 404
e-mail: lgdbrodnica@wp.pl
www.lgdpojezierzebrodnickie.pl

Opis:

W ramach dobrych praktyk prezentujemy nowe przedsiębiorstwo, które zajmuje się kompleksowo usługami pralniczymi. Co znaczy kompleksowo? To nie tylko pranie i prasowanie pościeli i ubrań, to również bezpłatny odbiór rzeczy i dowóz czystych, wyprasowanych prosto do klienta. Co więcej, by zamówić usługę nie trzeba wychodzić z domu. Wystarczy w prosty sposób złożyć zamówienie za pomocą formularza dostępnego na stronie internetowej. Niby prosta działalność, jednak takie spektrum usług na Pojezierzu Brodnickim oferuje tylko ta firma.

Lokal usługowy usytuowany jest na obszarze LGD, w miejscowości Cieleta. W pobliżu znajduje się wiele miejsc noclegowych dla turystów. Zatem zarówno oni, jak i właściciele tych miejsc są tu potencjalnymi klientami. W ramach dofinansowania budynek pralni został wyremontowany, dostosowany do rodzaju działalności poprzez zakup sprzętu do prania, odplamiania, odświeżania,

prasowania i maglowania różnych materiałów włókienniczych. Jak mówi właścicielka „Profesjonalne pranie wodne odbywa się w wyselekcjonowanych pod względem jakości i technologii urządzeniach pralniczych. Wszystkie maszyny i urządzenia w pralni spełniają aktualne wymogi europejskie pod względem ochrony środowiska. Zastosowanie nowej technologii Lagoon umożliwia czyszczenie rzeczy przeznaczonych do prania chemicznego, bez użycia środków chemicznych, np. wełnianych marynarek i płaszczy flauszowych. W pralni oferowany jest nowy rodzaj technologii, który umożliwia czyszczenie rzeczy różnego asortymentu (pościel, obrusy, firany, zasłony, koce, kołdry, suknie ślubne garnitury, płaszcze itp., które dotychczas można było czyścić chemicznie, a teraz tylko przy pomocy wody. Dzięki temu odzież jest miękka w dotyku, pozbawiona zapachu środków chemicznych, a do środowiska nie trafiają substancje chemiczne stanowiące pozostałości prania chemicznego. Prosty pomysł, zrealizowany we właściwym miejscu jeśli chodzi o usytuowanie, rodzaj oraz jakość świadczonych kompleksowo usług gwarantują sukces tego przedsięwzięcia.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Wprowadzenie możliwości zamawiania usługi przez Internet, z odbiorem i dowozem upranych rzeczy do klienta, przyczyniło się do zwiększenia liczby świadczonych usług i przychodów firmy.

Kwota dofinansowania: 100 000,00 zł

Inteligentne specjalizacje w promocji lokalnego dziedzictwa

Beneficjent:

Lokalna Grupa Działania
Zakole Dolnej Wisły
tel. 56 676 44 36
e-mail: Biuro@zakolewisly.pl
<http://www.zakolewisly.pl>

Partnerzy projektu współpracy:

Lokalna Grupa Działania Vistula Terra-Culmensis – Rozwój przez Tradycję, Lokalna Grupa Działania „Gaujas Partnerība”, Lokalna Grupa Działania „Jürkante” Lokalna Grupa Działania „Gorski Kotar”

Opis:

Jak odejść od tradycyjnych, dość „siermiężnych” form promocji lokalnych produktów, a zastąpić lub uzupełnić je nowoczesnymi, skuteczniejszymi formami?

Nad tym w ramach projektu współpracy działali uczestnicy kilku warsztatów, tematycznych oraz wizyt studyjnych w miejscach, które w mniej konwencjonalny sposób zaczęły promować lokalne produkty i usługi. Projekt realizowany był w Polsce, Łotwie i Chorwacji. Bazował na obserwacjach, że pierwotny boom na produkty lokalne, opakowany w formę rodem z Cepelii już trochę minął. A nowocześni turyści, szukają rzeczy lokalnych, ale nieepatujących wiejskością. Produktów, które posiadają własną historię, unikalny design, produkty, które w łatwy sposób w social mediach można rekomendować innym. Ponadto w trakcie projektu okazało się, że najlepiej jest, gdy wszyscy lokalni producenci lub usługodawcy, grają do jednej bramki i polecają się nawzajem. Taka sieć poleceń jest bowiem dla nowego pokolenia turystów bardzo istotna. Oszczędza im czas i ogranicza błędne wybory.

Projekt podkreślał też rolę tzw. „inteligentnych specjalizacji” czyli dziedziny życia gospodarki i nauki, która opiera się na wykorzystaniu unikalnych zasobach naturalnych regionów, łączeniu różnych branż, stosowaniu innowacyjnych rozwiązań technologicznych do ich promocji. Wszystkie doświadczenia zostały spisane w formie Kodeksu Dobrych Praktyk, który może być wykorzystywany przez osoby zainteresowane po zakończeniu realizacji projektu.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Nowym wyzwaniem w projekcie była zmiana sposobu myślenia o promocji lokalnego dziedzictwa. To już nie jutowa suknia i strzecha, ulotka i poczta pantoflowa a wpłynięcie z promocją w obszar portali internetowych, influencerów, aplikacji mobilnych, ambient marketingu czy marketingu behawioralnego. To już nie opowiadanie klientom o lokalnym dziedzictwie a grywalizacja klientów, geocaching, questing czy wsie tematyczne. Pokonanym wyzwaniem było przekonanie Pani Grażynki, 60 letniej właścicielki gospodarstwa agroturystycznego do stworzenia gier questingowych, założenia profilu na FB czy robienia relacji Live w czasie rzeczywistym. Pokonanym wyzwaniem było przekonanie Pana Władka, że w dzisiejszych czasach nie wystarczy ogólna ulotka o serach ale potrzebna jest profilowanie poszczególnych targetów odbiorców i krojenie ofert na miarę, potrzebny jest „design thinking” czyli wczucie się w rolę odbiorcy. A nade wszystko, że współpraca z sąsiednim gospodarstwem agroturystycznym przyniesie więcej korzyści niż konkurowanie z nim.

Kwota dofinansowania: 299 422,29 zł

Apiterapia w Wesolej Pasiece

Beneficjent:

Małgorzata Krzyżańska

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Lokalna Grupa Działania „Podkowa”
Czechy 142, 98-220 Zduńska Wola
tel. 519 057 250 lub 505 751 577
e-mail: lgdpodkowa@gmail.com
podkowa@zdwola.com.pl
www.podkowa.zdwola.com.pl

Opis:

Celem tej operacji było podjęcie działalności gospodarczej opartej na produktach rolnych pochodzenia zwierzęcego, polegającej na wprowadzeniu na lokalny rynek apiterapii w formie uloterapii. Hej pszczoły jest to nowa usługa w dziedzinie naturalnych metod poprawy stanu zdrowia oraz profilaktyki zdrowotnej.

Działalność realizowana w istniejącej już pasiece z wykorzystaniem zakupionych trzech specjalistycznych domków ulowych oraz zestawu urządzeń i narzędzi

niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania 30 rodzin pszczelich zamieszkujących naprzemiennie ww. domki. Firma zarejestrowana jest na terenie Lokalna Grupa Działania „Podkowa”, świadczy jednak również usługi na terenach ościennych. Wybór miejsca prowadzenia działalności nie był przypadkowy. Działka położona jest na wsi w zacisznym zakątku, w otoczeniu lasu, co stanowi odpowiednie miejsce dla uloterapii. Obok apiterapii w pasiece wytwarzane są artykuły do szeroko pojętej apiterapii, oparte na przetwórstwie produktów pochodzenia pszczelego (świece, tampony woskowo-liniane, czy kremy konserwujące wyroby skórzane). W pasiece prowadzone są również warsztaty podnoszące świadomość ekologiczną odwiedzających osób.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

O sukcesie projektu zdecydowała jego innowacyjność oraz pasja wnioskodawcy. Kłopotem w realizacji projektu był wzrost cen. Projekt jest unikalny i zasługuje na miano dobrej praktyki, ponieważ jest innowacyjny, a jednocześnie opiera się na lokalnych zasobach.

Kwota dofinansowania: 50 000,00 zł

Doposażenie funkcjonujących na terenie LGD zespołów ludowych/ organizacji pozarządowych/ stowarzyszeń działających na rzecz zachowania dziedzictwa

Beneficjent:

Lokalna Grupa Działania „Ziemia Łowicka”
ul. Jana Pawła II 173/175, 99-400 Łowicz
tel. 46 811 55 19
biuro@lgdziemialowicka.pl
www.lgdziemialowicka.pl

Opis:

Inwestowanie w zacieśnianie więzi społecznych, to bardzo istotna rzecz, a jeśli połączy się to z aktywizacją osób starszych na terenach wiejskich, efekty mogą w przyszłości przekroczyć nasze wyobrażenia.

LGD „Ziemia Łowicka” zrealizowała z pozoru błahy projekt w postaci doposażenia Stowarzyszenia „Aktywny Senior” w Domaniewicach w stroje ludowe oraz przeprowadzenie warsztatów z nauki tańców ludowych przez wykwalifikowanego instruktora. Podsumowaniem warsztatów był uroczysty koncert dla społeczności lokalnej, podczas którego grupa uczestników warsztatów przedstawiła efekty swojej pracy.

W jaki sposób taniec i wspólne śpiewy ludowe wpływają pozytywnie na lokalną społeczność? Odpowiedzi jest wiele i wiele z nich nie znamy do końca, bo są to szeroko pojęte działania budujące kapitał społeczny, tożsamość lokalną, zacieśniają więzi, sprawiają, że osoby starsze nadal czują się potrzebne. Wpływa to pozytywnie na ich samopoczucie,

zdrowie. To natomiast obniża koszty ich leczenia, lokalna społeczność ma aktywnych mieszkańców, którzy są gotowi angażować się w jej rozwój na wielu płaszczyznach. Tym jest właśnie m.in budowanie kapitału społecznego.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Zakup strojów i przeprowadzenie warsztatów umożliwiło seniorom włączenie się w życie społeczne, kulturalne. Seniorzy mieli możliwość aktywnego udziału w projekcie, co pobudziło ich zaangażowanie i sięganie po kolejne środki na następne pomysły. Seniorzy stali się również przykładem, że wiek nie ma znaczenia, każdy może sięgnąć po środki zewnętrzne na realizację swoich pomysłów. Natomiast doposażenie OSP w Teresewie poprzez zakup umundurowania galowego spowodował, że do jednostki dołączyły osoby młode angażujące się w życie społeczne wsi.

O sukcesie projektu zadecydowała bliska współpraca LGD ze stowarzyszeniami działającymi na terenie objętym przez LSR. Projekty grantowe cieszą się tu dużym powodzeniem, ponieważ jest możliwość realizacji niedużych projektów, ale ważnych dla społeczności lokalnej, z 100% wsparciem finansowym.

Kwota dofinansowania: 49998,00 zł

Produkty lokalne atutem Zamojszczyzny i Roztocza

Beneficjent:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Zamojska”

Kontakt do LGD realizujących projekt:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania
„ZIEMIA ZAMOJSKA”
Kornelówka 41, 22-424 Sitno
tel. +(48) 84 307 22 07, +(48) 884 703 220
e-mail: [biuro\(at\)lgdziemiazamojska.pl](mailto:biuro(at)lgdziemiazamojska.pl)
<http://lgdziemiazamojska.pl/wp/>

Lokalna Grupa Działania „Nasze Roztocze”

Partyzantów 3/201, 22-400 Zamość
tel. +(48) 84 639 29 66, +(48) 510 203 858
e-mail: roztocze@lgdnaszeroztocze.pl
<https://www.lgdnaszeroztocze.pl/>

Opis:

LGD Ziemia Zamojska i LGD Nasze Roztocze, zdecydowały się w formie elektronicznej jak i tradycyjnego katalogu zebrać najciekawsze i najbardziej cenione przez społeczność lokalną i turystów produkty wytwarzane na Zamojszczyźnie i Roztoczu. Ekologiczne soki, złociste miody, naturalne przetwory,

smalczki z dodatkami, mięsa wekowane, wiejski chleb na zakwasie i wiele innych smakowitości znalazło się w publikacji, wraz z historią miejsca, w którym są wytwarzane, propozycjami podania, wskazówkami jak dojechać, gdzie nabyć produkty lokalnie u wytwórcy. Teraz odpowiednio rozdystrybuowane katalogi będą idealnym kulinarnym przewodnikiem dla odwiedzających.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

W wyniku realizacji projektu przybliżono społeczności lokalne produkty, a także producentów, którzy je wytwarzają. Spowodowało to, że produkty te zostały ponownie odkryte, a także wskazano, gdzie można je nabyć. Uczestnicy projektu mieli okazję poznać dobre praktyki z zakresu skutecznych metod promocji produktów lokalnych, a zdobyte podczas wyjazdu doświadczenie było bardzo pomocne w realizacji pozostałych działań w projekcie.

O sukcesie projektu zdecydowała jego wyjątkowość. Nikt wcześniej nie próbował skatalogować produktów lokalnych, a w ramach realizacji tego projektu współpracy zdołano wyłonić aż 18 takich produktów na terenie Zamojszczyzny i Roztocza. Zostały one również przedstawione w wyjątkowy sposób – w spocie reklamowym, audycji radiowej i w publikacji, co przełożyło się na ich odbiór przez szerokie grono społeczeństwa lokalnego, ale również wśród turystów.

Kwota dofinansowania: 65 863,41 zł

Loty paralotnią bez napędu z pasażerem

Beneficjent:

Arkadiusz Marucha

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania

„Krasnystaw PLUS”

tel.506 371 309

e-mail: biuro@lgdkrasnystaw.pl

<https://lgdkrasnystaw.pl/>

Opis:

Nie raz pisaliśmy, że pasja jest podstawą do założenia prężnie prosperującego biznesu. Dziś kolejny przykład dofinansowania przez Lokalna Grupa Działania Krasnystaw PLUS firmy. Tym razem jest to szkoła latania ARAGliding - Loty na paralotni organizującej loty, szkolenia, sklep ze sprzętem do latania i wyprawy paralotniowe w kraju i na świecie. Główna działalność firmy skupia się jednak na okolicach Krasnegostawu. To właśnie tutaj loty na paralotni wykonywane są w kilku miejscach w zależności od kierunku wiatru. W tym loty w tandemie, czyli w uprzęży podpiętej pod uprzęży instruktora.

Tak jak wspomnieliśmy firma swoje usługi może świadczyć praktycznie w miejscu w dysponującym względnie płaską, wolną od przeszkód przestrzenią o długości min. 1000 m umożliwiającą rozciągnięcie liny wyciągarki. To sprawia, że z usługi firmy chętnie korzystają organizatorzy imprez integracyjnych.

A czy ten rodzaj działalności podnosi atrakcyjność turystyczną regionu? To jest chyba pytanie retoryczne.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

W początkowym okresie wejścia na rynek najskuteczniejszą metodą wybicia się w środowisku była konkurencyjna cena, jednocześnie oferowana była najwyższa jakość. Doświadczenie oraz profesjonalny sprzęt pozwolił na zbudowanie silnej marki, rozpoznawalnej w regionie. Oferując wysoką jakość, firma zyskuje coraz większe zaufanie wśród klientów. Kluczem do powodzenia w realizacji planu jest odpowiednia promocja i marketing usługi. Dlatego została utworzona profesjonalna, przejrzysta strona internetowa oraz aktualizowane są na bieżąco profile na portalach społecznościowych. Okres uniemożliwiający prowadzenia lotów jest wykorzystywany na sprzedaż planów podróży indywidualnie dostosowanych do potrzeb klienta.

Kwota dofinansowania: 100 000,00 zł

Rozwój działalności gospodarczej poprzez wprowadzenie nowych usług i stworzenie nowych miejsc pracy

Kontakt do LGD realizującej projekt:

Stowarzyszenie Kraina Lasów i Jezior

– Lokalna Grupa Działania

tel. 68 352 41 45

e-mail: biuro@klj.org.pl

www.klj.org.pl

Opis:

Rozwój działalności wulkanizacyjnej.

Rozpocząć działalność gospodarczą jest dość łatwo, jednak poszerzać ją, rozbudowywać, to już całkiem inna sprawa.

Dlatego podobnie jak Kraina Lasów i Jezior - Lokalna Grupa Działania bardzo chętnie wspieramy przedsiębiorstwa już działające, z jasną wizją swojego rozwoju. Oto jeden z przykładów. Może mało medialny, ale takimi mało medialnymi przykładami, budują się gospodarkę.

„Rosnący popyt na prowadzenie sprzedaży opon oraz na bezpośrednią obsługę klienta doprowadził do tego, że znacząco wrosło zainteresowanie montażem opon na miejscu, czyli w siedzibie firmy. Klienci którzy nawiązywali kontakt w sprawie zakupu opon przez portal internetowy warunkowali ich zakup możliwością ich montażu w miejscowości ich odbioru. Był to jeden z ważniejszych bodźców, który wypłynął bezpośrednio

z rynku. W związku z powyższym podjęliśmy decyzję o rozszerzeniu działalności i wprowadzeniu zaawansowanych i kompleksowych usług wulkanizacyjnych, które pozwolą na obsługę pojazdów ciężarowych, pojazdów wielogabarytowych i budowlanych.” - tak swój projekt motywowała Katarzyna Opaczyńska - właściciel zakładu.

W ramach projektu w pierwszym etapie wykonano ocieplenie i elewację budynku, kupiono piec grzewczy na pellet, zagospodarowano teren wokół budynku, wykonano zjazd z drogi wojewódzkiej na teren posesji oraz parking. Kolejnym etapem było zakupienie wyposażenia zakładu wulkanizacyjnego. W wyniku przeprowadzonej operacji zostały utworzone dwa stanowiska pracy (wulkanizator, pracownik zakładu wulkanizacyjnego, w tym jedna osoba jest spośród grupy defaworyzowanej 50+ z niepełnosprawnością). Przeprowadzono też szkolenie dla pracowników z nowych usługi i działalności firmy. Dzięki tej inwestycji firma mogła dołączyć również do autoryzowanego serwisu marki Pirelli.

O sukcesie zadecydowała zmiana wizualna budynku i jego otoczenia. Elementy wizualne sprawiły, że oponiarnia zaczęła być postrzegani przez klientów jako profesjonalny serwis opon, a nie podrzędny, garażowy zakład wulkanizacyjny.

Zagospodarowanie wiatraka-koźlaka w Bukówcu Górnym na cele kulturalne

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Wielkopolska Lokalna Grupa Działania

Kraina Lasów i Jezior

tel. 65 529 61 03

e-mail: biuro@wlgd.org.pl

<http://wlgd.org.pl/>

Opis:

Na ul. Wiatracznej w Bukówcu w powiecie leszczyńskim stoi od ponad 150 lat wiatrak. Stał on tam zanim ulica została tak nazwana. Lata świetności miał już dawno za sobą, a mimo tego rok do roku przyciągał wiele wycieczek szkolnych oraz turystów indywidualnych, spragnionych zobaczyć z bliska, jak wygląda typowy wielkopolski „koźlak”. Wiatrak ten przewijał się też w wielu filmach i był bohaterem wielu zdjęć, które służyły edukacji dzieci i młodzieży.

Widząc w tym potencjał Stowarzyszenie Bukówczan MANU i Wielkopolska Kraina Lasów i Jezior - Lokalna Grupa Działania zdecydowały się na remont jego wnętrza, które do tej pory ze względów bezpieczeństwa nie mogło być

użytkowane. Aktualnie jest już to możliwe i dodatkowo wewnątrz wiatraka stało się muzeum starych rolniczych narzędzi pracy. Zainstalowano tam też monitory, na których wyświetlane są filmy, pokazujące jak z tych narzędzi kiedyś korzystano.

Odremontowano też położoną w pobliżu i równie wiekową Izbę Regionalną, w której najpierw przeprowadzono prace ratunkowe i porządkujące otoczenie, a potem konserwatorskie i wyposażeniowe. Od teraz stanowi to kompleks obiektów kulturalnych i turystycznych. Jak mówią członkowie stowarzyszenia i okoliczna ludność „Uratowane obiekty żyją na nowo”.

Zagospodarowano też otoczenie wiatraka, stwarzając możliwość zorganizowania np. warsztatów pieczenia tradycyjnych „wychopków”, „podpunktów” czy klasycznego chleba w piecu chlebowym, krótko mówiąc dodatkowej atrakcji dla turystów.

Jeśli macie na swoich terenach podobne zabytkowe budowle, którym dano nowe życie i stwarzające lokalnej społeczności nowe możliwości, prosimy pochwalcie się w komentarzach, bo są to inicjatywy bardzo pożądane.

Postawienie domku turystycznego pod wynajmem w Żarnówce

Beneficjent:

Anna Katarzyna Wajdzik

Kontakt do LGD realizującej projekt:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Podbabiogórze”
tel. 33 874-41-72, 667-609-609
e-mail: podbabiogorze@op.pl
www.lgd-podbabiogorze.pl
www.czillchata.pl

Opis:

A gdyby tak rzucić wszystko i pojechać...gdzieś, gdzie za oknem spokojnie, zielono i górzyście. Z dala od cywilizacji. W ostatnim czasie to tego typu pytania zadaje sobie wiele osób.

Odzwierciedla to obłożenie indywidualnych obiektów turystycznych. Taki jak ten w Żarnówce CZILL CHATA, którego powstanie dofinansowało LGD „Podbabiogórze”.

„Społeczeństwo poszukuje takich miejsc otoczonych zielenią, gdzie można spędzić spokojny weekend w komfortowych warunkach. Okolice Żarnówki stwarzają świetne możliwości do takiego odpoczynku – oferują piękne widoki, szlaki turystyczne, zielone otoczenie.” Tak o tym projekcie mówi inwestor.

Celem operacji był rozwój turystyki i wzrost konkurencyjności gospodarczej na Podbabiogórze poprzez utworzenie nowej firmy. Oba cele zostały zrealizowane. Jednak w trakcie realizacji projektu pojawiały się dodatkowo

niezamierzone efekty prowadzonych działań, tj. zacieśnienie współpracy pomiędzy lokalnymi dostawcami, z których usług korzystają przyjeżdżający turyści.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Projekt zasługuje na miano dobrej praktyki, ponieważ jego unikalność poprzez postawienie domku szkieletowego pod wynajmem w Żarnówce wpłynęła na rozwój turystyki na Podbabiogórze. Praktykę warto upowszechniać ze względu na wzrost zainteresowania mieszkańców i turystów ofertą Wnioskodawcy, a tym samym regionem Podbabiogórze. Projekt może być powtórzony, ponieważ coraz większym zainteresowaniem cieszą się domy szkieletowe.

Kwota dofinansowania: 50 904,00 zł

Zmiana sposobu użytkowania części pomieszczeń w istniejącym budynku warsztatu konserwacji i instalacji urządzeń sanitarnych na pomieszczenia przetwórstwa owoców i warzyw oraz zakup ich wyposażenia w celu zwiększenia skali produkcji świeżo tłoczonych soków

Beneficjent:

Nikodem Karelus „Tłocznia Chocznia”

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania

„Wadoviana”

tel. 508 380 987

e-mail: wadoviana@op.pl

http://wadoviana.pl

Opis:

A oto przykład dobrych praktyk, gdzie właściciel przedsiębiorstwa obserwując rosnące zapotrzebowanie na lokalnym rynku na świeże produkty przetwórstwa owocowo-warzywnego, zdecydował się pod ten projekt zmodernizować istniejące pomieszczenia warsztatu konserwacji i instalacji urządzeń sanitarnych.

Roboty budowlane polegały na przystosowaniu pomieszczeń do tłoczenia soków. Do głównych prac należy zaliczyć: wykonanie łatwo zmywalnej posadzki przemysłowej wraz z odwodnieniem liniowym, modernizacją stolarki okiennej i drzwiowej, w tym montaż nowoczesnej bramy automatycznie podnoszonej. Do tego przystosowanie toalet i pomieszczenia socjalnego dla nowo zatrudnionych pracowników. Natomiast wyposażenie zmodernizowanych pomieszczeń polegało na zakupie i uruchomieniu kompletnej linii do tłoczenia naturalnych soków z owoców i warzyw.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Sukces projektu to konsekwentność właściciela firmy w dotarciu do zamierzonego celu, czyli uruchomienie nowej, nowoczesnej linii produkcyjnej. Innowacyjność pomysłu na działalność przedsiębiorstwa polegała na wprowadzeniu na rynek nowych dotąd niedostępnych produktów przetwórstwa owoców i warzyw.

Dzięki dotacji firma, Tłocznia-Chocznia mogła się rozwinąć i stać się bardziej rozpoznawalną na rynku, zwiększyć produkcję m.in. soków i wprowadzić na rynek nowe produkty.

Kwota dofinansowania: 217 312,00 zł

Pracownia Drewna „Kępa Marzeń - Bliżej natury”

Beneficjent:

Kowalczyk Przemysław

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka”

tel. 793 864 252

e-mail: biuro@lgdkozienice.pl

<http://lgdkozienice.pl/>

Opis:

Pełnoprawna stolarnia i miejsce kursów snycerskich, stolarki i toczenia w drewnie? Czyli zakład pracy i miejsce szkoleń dla pasjonatów pracy w drewnie, to w skrócie wyjątkowa Pracownia Kępa Marzeń, której działalność wspiera Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka”.

Pracownię wyposażono w nowoczesne maszyny obróbki drewna, na których aktualnie powstają unikatowe wyroby, takie jak drewniane misy, meble, lampy, świeczniki, zabawki. Spektrum jest szerokie - wspólnym mianownikiem jest drewno. Dodatkowo do pracowni można oddać stare meble do renowacji, a co najważniejsze zapisać się na kilkudniowe kameralne kursy stolarskie i snycerskie, podczas których uczestnicy mają niemal nieograniczony dostęp do pracowni, bowiem mieszkają na jej terenie, gdzie właściciele udostępniają również bazę noclegową. Koniecznie należy odwiedzić profil Kępy Marzeń i zobaczcie w jak wspaniały sposób swoją wiedzę

i miłością do drewna, dzielą się ze stolarzami amatorami jej założyciele.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

O sukcesie projektu zdecydował jego unikatowy charakter i podejście Beneficjenta oraz ogromny popyt i zainteresowanie warsztatami, szkoleniami w dziedzinie stolarstwa. Kameralne kursy stolarskie, toczenia w drewnie i snycerskie, w domowej atmosferze i sielskim otoczeniu. Kępa Marzeń to miejsce dla ludzi mających pasję, tworzących z drewna niepowtarzalne przedmioty z duszą.

Kwota dofinansowania: 50 000,00 zł

Produkcja Regionalnego Browaru Gielniowskiego

Beneficjent:

4 WIND Monika Janiszek - Sołśnia

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Lokalna Grupa Działania

„Wszyscy Razem”

Ul. Szkolna 1, 26-434 Gielniów,

tel. 793 115 615

e-mail: biuro@lgdwr.pl, www.lgdwr.pl

Opis:

Innowacyjny projekt na biznes - produkcja piwa z produktów lokalnych. Analiza rynku wyraźnie wskazywała na potrzebę realizacji takiego projektu. Zgodnie z lokalnymi opowieściami w dawnych czasach w rejonie gielniowskim funkcjonował browar, który cieszył się dużym zainteresowaniem mieszkańców. Potwierdzeniem tego są zachowane do dziś zapiski dotyczące sposobu warzenia piwa. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom, przede wszystkim, lokalnej społeczności, ale nie tylko, powstał pomysł powrotu do korzeni, do tradycji w nieco odświeżonej formie. I tak przy wsparciu LGD Wszyscy Razem w ramach rozwoju gospodarstw i działalności gospodarczej, w istniejącej już „Karczmie” w Gielniowie powstał mały, lokalny browar. Z unijnych funduszy zakupiono i uruchomiono linię technologiczną do produkcji piwa. Dzięki temu serwowane są piwa

w dużym stopniu powstałe z produktów lokalnych. Ponadto przez realizację projektu zostały utworzone dwa miejsca pracy, tj. pracownik warzelni oraz obsługi klienta. Projekt jest kolejnym elementem promującym obszar LGD „Wszyscy Razem” i pozytywnie wpływa na atrakcyjność miejsca.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Na sukces projektu istotny wpływ miała przede wszystkim doskonała i wysoka jakość oferowanego produktu, bogactwo smaku i aromatu warzonego piwa, produkowanego według tradycyjnej receptury. Niemniej ważna jest również lokalizacja Karczmy, gdzie sprzedawane jest piwo - przy stacji benzynowej i drodze krajowej. Jak w każdym projekcie tak i w tym, największą trudnością okazał się sam proces warzenia piwa, który jest o wiele bardziej złożony niż w przypadku innych alkoholi. Wysokie koszty zakupu urządzeń i maszyn, uzyskanie koncesji na produkcję i sprzedaż piwa również były sporym wyzwaniem. Niemniej udało się, projekt został entuzjastycznie przyjęty przez lokalnych mieszkańców, tym bardziej, że jest to innowacyjna operacja na skalę powiatu. Nigdzie, jak do tej pory, nie ma w pobliżu warzelni regionalnego piwa, co czyni produkt bardziej ekskluzywnym i wyróżniającym.

Kwota dofinansowania: 125 000,00 zł

EKO przystanek

Beneficjent:

Stowarzyszenie Odnowy i Rozwoju Spórok

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania

„Kraina Dinozaurów”

Telefon do kontaktu: +48 77 465 12 13

e-mail: krainadino@onet.eu

www.krainadinozaurow.pl

Opis:

Każda z gmin ma zapewne takie miejsce, które swoją atrakcyjnością ściąga lokalną społeczność i turystów, jednak ich ilość staje się problemem z powodu braku odpowiedniego zaplecza sanitarnego.

Lokalna Grupa Działania „Kraina Dinozaurów” znalazła ekologiczne rozwiązanie tego problemu, który w ich przypadku dotyczył tzw. „Ptasiego Stawku” - malowniczo położonego miejsca rekreacji na skraju lasu, gdzie znajduje się również Leśne Centrum Edukacyjne, ścieżka zdrowia (drzewoterapia), wiata grillowa i biesiadna. Postawiono tam ogólnodostępną kompostującą toaletę ekologiczną wraz z zapleczem. Operacja w znacznym stopniu przyczynia się do ochrony środowiska naturalnego - nie tylko z powodu swojego działania, ale również promocji tego typu toalet - w miejscach trudno dostępnych.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

W efekcie powstała pierwsza na terenie Województwa Opolskiego toaleta ekologiczna wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu. Pozwoliło to na utrzymanie czystości i porządku na terenie, gdzie znajduje się Leśne Centrum Edukacyjne, ścieżka zdrowia (drzewoterapia), wiata grillowa i biesiadna. Wszystko to razem tworzy zielone miejsce rekreacji, edukacji i wypoczynku przy „Ptasim Stawku”. Pionierskie działania objęte tą operacją należy stawiać jako jak najbardziej godne naśladowania.

Kwota dofinansowania: 54 711,00 zł

Kompleksowa obsługa imprez

Beneficjent:

Barbara Krystyna Koprek

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania

„Kraina Dinozaurów”

Telefon do kontaktu: +48 77 465 12 13

e-mail: krainadino@onet.eu

www.krainadinozaurow.pl

Opis:

W dużych miastach organizacja imprezy urodzinowej dla dzieci połączona z ich animacją i dużą ilością atrakcji, nie stanowi większego problemu. Gorzej bywa w mniejszych miejscowościach i na wsi.

Wykorzystując tę lukę na rynku Lokalna Grupa Działania „Kraina Dinozaurów” zdecydowała się wesprzeć założenie firmy, która podjęła się takiej działalności.

W ramach operacji zakupiono sprzęt muzyczno-nagłaśniający, niezbędny do obsługi imprez zestaw akcesoriów do animacji, fotolustra oraz strój dinozaura.

W rezultacie na rynku powstała firma oferująca kompleksową obsługę imprez, nie tylko dla dzieci.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Do sukcesu firmy przyczynił się szeroki wachlarz świadczonych usług. W tym również zakup stroju dinozaura, postaci, z którą utożsamiają się mali mieszkańcy obszaru lgd.

Kwota dofinansowania: 60 000,00 zł

Tworzenie sieci wzajemnej współpracy w ramach krótkich łańcuchów dostaw produktów i usług lokalnych

Beneficjent:

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Tygiel Doliny Bugu”

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Tygiel Doliny Bugu”
ul. Warszawska 51, lok. 7
17-312 Drohiczyn
tel. 797 091 197
e-mail: biuro@tygiel dolinybugu.pl
www.tygiel dolinybugu.pl

Opis:

Celem projektu był rozwój i wzmocnienie współpracy pomiędzy podmiotami w ramach krótkiego łańcucha dostaw poprzez zwiększenie udziału w rynku lokalnym, promocję Podlasia Nadbużańskiego i jego walorów, stworzenie wspólnego znaku towarowego, jako synonimu najwyższej jakości.

W efekcie projekt przyczynił się do wzrostu dochodu z prowadzonych działalności gospodarczych. W małej skali projekt jest elementem strategii budowania patriotyzmu lokalnego, którego podstawową zasadą jest wspieranie rodzimego biznesu. W skali ogólnopolskiej, poprzez opracowanie kompleksowej oferty produktowo-usługowo-handlowej, projekt wychodzi naprzeciw zauważalnym zmianom zachowań konsumenckich, kładąc nacisk na świadomość produktu, jego pochodzenia, stopnia przetworzenia i idącej za tym jakości, wpisujących się w światowy ruch slowfood oraz slowlife. Co musiało się wydarzyć, by tak się stało?: opracowano wspólny znak towarowy – NATURALNIE NAD BUGIEM – Poczuj gościnność;

wydano karty partnerskie, które stanowią element wspólnej oferty sprzedaży, partnerzy za ich pomocą polecają wzajemnie swoje usługi, udzielają rabatów, przygotowano 20 tablic w wersji stacjonarnej do odpowiedniej ekspozycji kart partnerskich, które usytuowane są w najczęściej odwiedzanych na terenie LGD obiektach, zamontowano tablice zewnętrzne z mapą terenu, które informują o produktach i usługach lokalnych oferowanych przez partnerów projektu, wydano wspólny system opakowań (papierowych toreb) ze znakiem towarowym na produkty lokalne, wydano naklejki, które służą oznakowaniu produktów i usług lokalnych znakiem towarowym sieci, produkty lokalne różnych producentów są oznakowane naklejkami z logo projektu, wydano kolorowanki/podkładki dedykowane najmłodszym, w celu krzewienia patriotyzmu lokalnego, zdrowego żywienia i promocji znaku towarowego etc., wydano papierową wersję mapy terenu, która informuje o produktach i usługach lokalnych oferowanych przez partnerów projektu, są na niej umieszczone także informacje na temat walorów przyrodniczych i zabytkowych Podlasia Nadbużańskiego, stworzono wspólną stronę internetową <http://naturalnienadbugiem.pl>.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Utworzono pierwszą na terenie LGD sieć współpracy 15 przedsiębiorców. Po raz pierwszy wprowadzono jednolite oznakowania dla produktów i usług świadczonych lokalnie. Wspólna marka pojawiła się na opakowaniach produktów i innych nośnikach prezentujących ofertę 15 przedsiębiorców. Projekt sprawił, iż usprawniono współpracę przedsiębiorców z Podlasia Nadbużańskiego. Wykreowana została trwała, rozpoznawalna marka i bezpośredni wzrost zysków, co spowodowało rozwój przedsiębiorstw, a co za tym idzie tworzenie nowych miejsc pracy w firmach. Współpraca trwa nadal i do sieci chcą przynależeć kolejni przedsiębiorcy.

Kwota dofinansowania: 49 995,00 zł

Young Local Leaders (Młodzi Lokalni Liderzy)

Beneficjent:

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania
– Tygiel Doliny Bugu”

Kontakt do LGD realizującej projekt:

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania
– Tygiel Doliny Bugu”
ul. Warszawska 51, lok. 7,
17-312 Drohiczyn
tel. 797 091 197
e-mail: biuro@tygiel dolinybugu.pl
www.tygiel dolinybugu.pl

Opis:

Chłopska Szkoła Biznesu to symulacyjno-planszowa gra ekonomiczna, jedyny taki produkt w Polsce, którego autorami są pracownicy Małopolskiego Instytutu Kultury. Dzięki różnorodności możliwych do poruszenia zagadnień (np. z zakresu ekonomii, historii czy wiedzy o społeczeństwie) może stanowić atrakcyjne narzędzie pracy dla pedagogów, a tym samym alternatywę dla tradycyjnych metod nauczania przedsiębiorczości. Dla celów dydaktycznych szczególnie wartościowe jest zaistnienie w trakcie gry: wahań podaży i popytu, korzyści płynących z kooperacji, znaczenia specjalizacji, znaczenia przepływu informacji. Opis tej gry brzmi jako ciekawe narzędzie edukacyjne dla młodzieży w zakresie gospodarowania pieniędzmi i przedsiębiorczości. W związku z tym Lider Powiatu Goleniowskiego zakupił gry Chłopska Szkoła Biznesu i zrealizowało operację własną pod tym samym tytułem. W pierwszej fazie realizacji projektu zostały przeprowadzone szkolenia, których celem była nauka prowadzenia gry przez nauczycieli. Kolejnym etapem było upowszechnienie gry tj. realizacja turniejów na poziomie szkół oraz kwalifikacja reprezentantów szkół do turnieju powiatowego. Podczas turnieju finałowego najlepsi uczniowie ze szkół powiatu goleniowskiego w nagrodę mieli okazję

skorzystać z wyjazdów do Warszawy, Wrocławia czy Trójmiasta. Dla zainteresowanych uczniów z danych szkół Stowarzyszenie organizowało również spotkania z lokalnymi przedsiębiorcami i jednodniowe staże w wybranych przez uczniów lokalnych firmach.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Projekt wytworzył pozytywne efekty dla uczestników. Młodzież biorąca udział w projekcie została przeszkolona w zakresie współpracy z mieszkańcami wsi, szeroko pojętej animacji i aktywizacji. Uczestnicy projektu nabyli niezbędną wiedzę i doświadczenie w zakresie pracy metodą Organizowania Społeczności Lokalnej i mają podstawy, aby kontynuować dalszą pracę ze społecznościami lokalnymi w swoich miejscowościach. Realizowana operacja sprawiła, iż nastąpiło wśród uczestników wzmocnienie i utrwalenie efektu integracji i aktywizacji młodzieży w zakresie postaw liderkich.

Kwota dofinansowania: 166 934,00 zł

EKOLOGIA, REKREACJA, PROMOCJA, ZDROWIE.

Rozwijanie postaw proekologicznych i prozdrowotnych poprzez utworzenie szlaków turystycznych, wymianę doświadczeń oraz promocję produktów lokalnych obszarów partnerskich LGD

Beneficjent:

Partner nr 1: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA”

Partner nr 2: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Stobrawski Zielony Szlak

Kontakt do LGD realizującej projekt:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA”

tel. 535 579 744

e-mail: biuro@eurogalicja.org

www.eurogalicja.org

Opis:

Lokalne Grupy Działania działające po sąsiedzku, często mierzą się z tymi samymi problemami, jak również mają podobny potencjał. Dlatego warto zwrócić uwagę na projekty współpracy jakie realizują.

Oto przykład takiej współpracy LGD EUROGALICJA oraz Stowarzyszenie LGD Stobrawski Zielony Szlak, która była odpowiedzią na pojawiające się na obydwu obszarach problemy zidentyfikowane w Lokalnych Strategiach Rozwoju. Natomiast ich wspólne działania przyczyniły się do realizacji celów spójnych dla obu podmiotów.

Ich projekt miał na celu podniesienie kapitału społecznego mieszkańców obszaru obydwu LGD, a także wykorzystanie potencjału lokalnego poprzez promocję produktów lokalnych i usług turystycznych, powstawanie infrastruktury i organizację wydarzeń promocyjnych i edukacyjnych.

W ramach projektu powstał ponad 90 km Miodowy Szlak Rowerowy, który przebiega przez gminy Sokołów Małopolski, Czarna, Głogów Małopolski, Trzebownisko i Krasne. Na jego trasie powstało 8 punktów postojowych oraz 5 pasiek pokazowych. Każdy z uli w pasiece jest pięknie rzeźbiony, a każda z pasiek została ogrodzona i specjalnie oznakowana. W punktach postojowych umieszczono także po dwie drewniane rzeźby, które nawiązują do tradycji i kultury danego obszaru oraz tematyki projektu współpracy. Ponadto w każdej z pasiek odbyły się lekcje pokazowe dotyczące bartnictwa i znaczenia pszczół w przyrodzie. Przeprowadzono także warsztaty sadzenia roślin miododajnych we wszystkich 8 punktach postojowych. Natomiast w ramach tego samego działania LGD Stobrawski Zielony Szlak utworzyła 15 szlaków turystycznych nawiązujących do mitów, legend, podań i opowiadań z ich obszaru działania (łącznie o długości 176,4 km). Poza zadaniami infrastrukturalnymi w ramach realizacji projektu przeprowadzono także warsztaty kosmetyczne, kulinarne i rękodzielnicze.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Realizacja projektu współpracy pozwoliła na szerszą promocję obszarów partnerskich LGD np. poprzez wydanie wspólnej publikacji i mapki. Ponadto poprzez współpracę partnerskich LGD możliwa była wymiana doświadczeń i informacji na temat atrakcji turystycznych, produktów lokalnych i dziedzictwa lokalnego (np. wspólne warsztaty, imprezy otwarcia szlaków, gabloty wystawiennicze, spotkania tematyczne). W ten sposób powstała bogatsza i szersza oferta turystyczna.

Kwota dofinansowania: 919 403,00 zł

Utworzenie firmy „BIES - CAMP”

Beneficjent:

Magdalena Bednarz

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania

„Zielone Bieszczady”

tel. 513 852 200

e-mail: m.blyskal.lgdzielonebieszczady@wp.pl

<https://lgd-zielonebieszczady.pl/>

Opis:

Coraz popularniejszą formą turystyki są podróże kamperem. W związku z tym Lokalna Grupa Działania „Zielone Bieszczady” zdecydowała się wesprzeć projekt, w ramach którego zostało przygotowanych 10 stanowisk (dojazdy i place) dla kamperów oraz zainstalowano nowoczesny punkt serwisowy „Camper System” z dostępem do studzienek ściekowych, bieżącej wody i skrzynek prądowych, a także kolektor słoneczny, który podgrzewa wodę. Inwestycja i cała działalność w Michniowcu w gminie Czarna ma charakter energooszczędny i prośrodowiskowy. Nie generuje odpadów/ zanieczyszczeń ani innych czynników szkodliwych dla środowiska, promuje obcowanie z przyrodą i poszerza ofertę turystyczną Bieszczad.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Wprowadzana usługa na rynek lokalny jest uzupełnieniem niszy noclegowej w zakresie kamperowiska. Sprzedawane usługi znajdują się w małowiczo położonej, przygranicznej wiosce, w której większość mieszkańców utrzymuje się z rolnictwa i pracy w lesie.

Sukcesem projektu jest stworzenie miejsc postojowych i punktu serwisowego w sąsiedztwie atrakcji turystycznych – region charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi i kulturowymi, tym samym promuje i zachęca do odwiedzenia atrakcyjnej okolicy.

Największy napotkany kłopot wynikał z uzyskanie niezbędnych pozwoleń urzędowych.

Kwota dofinansowania: 50 000,00 zł

Questy Kaszub Północnych

Beneficjent:

Stowarzyszenie „Bursztynowy Pasaż”, Północnokaszubska Lokalna Grupa Działania

Kontakt do LGD realizującej projekt:

Stowarzyszenie „Bursztynowy Pasaż”
ul. Szkolna 3, 84-250 Gniewino
tel. 535 310 828
biuro@bursztynowypasaz.pl
www.bursztynowypasaz.pl

Północnokaszubska Lokalna Grupa Działania

ul. Portowa 15, 84-120 Władysławowo
tel. 722 224 585

biuro@plgr.pl, www.plgr.pl

Opis:

Kolejny świetny przykład, tym razem dotyczący gier terenowych. Często szukacie wabika, który w okolicy terenów Waszych grup działania zwabi turystów. Oto świetny przykład jaki zrealizowało Lokalna Grupa Działania Bursztynowy Pasaż z Gniewina. Wiecie czym jest Quest i jak go przygotować? Quest to unowocześniona gra terenowa łącząca w sobie elementy podchodów i gier harcerskich. Uczestnicy zabawy poruszają się nieoznakowanym szlakiem na podstawie rymowanych wskazówek, które będą im udostępnione na tradycyjnych ulotkach jak i do pobrania w formie elektronicznej. Pokonując trasę questu uczestnicy muszą rozwiązać zagadki, które pozwolą im odgadnąć hasło i dalszą drogę. Zagadki oraz cały tekst pisany jest wierszem, co ma ułatwić zapamiętanie zawartych w nim informacji historycznych, przyrodniczych, kulturowych czy lokalnych legend. Każdy uczestnik sam sobie

jest przewodnikiem. Na końcu każdego questu czeka niespodzianka w postaci ukrytego skarbu, którą jest np. możliwość zdobycia okolicznej pieczętki, potwierdzającej ukończenie szlaku. Jest to zatem idealna rozrywka dla rodzin. Realizacja Questów Kaszub Północnych to nowatorskie narzędzia wykorzystujące lokalne zasoby historyczne, kulturowe, turystyczne i przyrodnicze oraz wprowadziło na obszar nowy produkt turystyczny. W ramach tego niekomercyjnego przedsięwzięcia stworzono 11 questów i przeszkolono 30 osób z obszarów objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju z zasad tworzenia takich turystycznych zabaw.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

O sukcesie projektu zdecydowała jego innowacyjność i oryginalność. Poprzez realizację projektu na obszar LGD został wprowadzony nowy, ciekawy produkt turystyczny. Największą trudnością przy realizacji projektu było wprowadzenie stanu epidemii Covid-19. Liczne ograniczenia w tym związane epidemią przełożyły się na konieczność przesuwania terminów realizacji poszczególnych zadań zawartych w projekcie oraz konieczność zmiany kolejności ich realizacji. Gdyby zacząć realizację jeszcze raz, to z pewnością należy przypilnować aby wyjazdy studyjne i szkolenie odbywały się w okresie posezonnym.

Projekt może być powtórzony oraz z pewnością ma charakter uniwersalny, modelowy, gdyż można go zrealizować w dowolnym miejscu w kraju, gdzie zawsze znajdują się miejsca, obiekty, atrakcje, zasoby kulturalne, historyczne czy przyrodnicze, które mogą posłużyć do powstania questu.

Kwota dofinansowania: 63 790,97 zł

Marka lokalna Ziemi Człuchowskiej szansą na rozwój i promocję obszarów wiejskich

– organizacja cyklu spotkań dotyczących tworzenia i funkcjonowania marki lokalnej regionu

Beneficjent:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej
tel. (59) 83 35 930
e-mail: biuro@lgdzc.pl, www.lgdzc.pl

Opis:

Od czego zacząć, chcąc wprowadzić na rynek markę lokalną? Pierwszym właściwym krokiem jest zebranie doświadczeń i wiedzy wszystkich zainteresowanych promocją swoich usług wykorzystując markę lokalną.

Wychodząc z takiego założenia Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej zrealizowała projekt skierowany do mieszkańców powiatu człuchowskiego, a w szczególności władarzy, osób zajmujących się turystyką i dziedzictwem kulturalnohistorycznym, lokalnych przedsiębiorców prowadzących działalność turystyczną i okołoturystyczną, wytwórców rękodzieła i spożywczych produktów lokalnych, w tym kół gospodyń wiejskich.

W ramach projektu zrealizowano warsztaty o produktach markowych oraz o sieciowaniu pod egidą jednej marki. Udział w tych warsztatach zaktywizował społeczność

i włączył ją w proces wdrażania marki lokalnej, ustalenia procesu certyfikacji, wizualizacji i promocji regionu przy okazji „Marki Lokalni Komturii Natury”

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Na obszarze udało się poprzez realizację projektu zidentyfikować produkty spożywcze i rękodzieło, usługi oraz inicjatywy lokalne, które mogłyby pretendować do uzyskania Znak Promocyjnego Marki Lokalnej KOMTURIA NATURY. Jest tym samym istotnym elementem wpływającym pozytywnie na rozwój regionu.

Kwota dofinansowania: 36 543,30 zł

Mobilna baza sportów wodnych

Beneficjent:

Marcin Sokołowski

Kontakt do LGD realizującej projekt:

Lokalna Grupa Działania
„Brynica to nie granica”
tel. 32 380 23 28
e-mail: lgd@lgd-brynica.pl
www.lgd-brynica.p

Opis:

Marinasup, to pomysł na stworzenie popularnego miejsca wśród lokalnej społeczności i turystów, połączonego z bazą gastronomiczną, baczą noclegową w postaci pola namiotowego, wypożyczalni sprzętu wodnego oraz miejsca nauki sportów wodnych.

W ramach projektu zakupiono: deski SUP, sprzęt do flyboardu, windsurfingu, kitesurfingu, akcesoria do skuterów wodnych.

W efekcie realizacji powstało bardzo atrakcyjne i modne miejsce. Organizowano tu również półkolonie dla dzieci i młodzieży. Tego typu miejsca nad wodą w gminach gdzie są liczne akweny, są bardzo istotne również ze względu na aspekt edukacji bezpiecznego zachowywania się nad wodą.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Obiekt zdecydowanie spełnił zakładane zadania, zintegrował i pobudził do działania lokalnych mieszkańców, zwrócił uwagę turystów krajowych, a także zagranicznych. Na powrót rozpowszechnił biwakowanie, jako zapomnianą, ale jakże atrakcyjną formę wypoczynku. Oferta tego miejsca

wciąż ewoluując, zaktywizowała dzieci i młodzież, powodując ich większe zainteresowanie sportami wyczynowymi oraz zdrowym trybem życia.

Kwota dofinansowania: 100 000,00 zł

EduPark

Beneficjent:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania
„Ziemia Pszczyńska”,
Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania
Ziemia Bielska

Kontakt do LGD realizującej projekt:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania
„Ziemia Pszczyńska”
ul. 3 Maja 11, 43-200 Pszczyna
tel. +32 210 02 12;
e-mail: biuro@lgdziemiapszczynska.pl
www.lgdziemiapszczynska.pl

Stowarzyszenie Lokalna
Grupa Działania Ziemia Bielska
ul. Tadeusza Regera 81
43-382 Bielsko-Biała
e-mail: biuro@ziemiabielska.pl
tel. +33 818 34 11
www.ziemiabielska.pl

Opis:

Pomysł na ten projekt zrodził się wśród partnerów – Stowarzyszenie LGD „Ziemia Pszczyńska” i LGD Ziemia Bielska. Obie grupy zauważyły potrzebę realizacji działań dla najmłodszych mieszkańców obszaru, gdzie mimo rozwoju poszczególnych miejscowości i gmin członkowskich, w dalszym ciągu na terenach objętych LSR, brakuje miejsc, w których dzieci mogą wspólnie z rodzicami ciekawie spędzać czas.

Postanowiono zatem wybudować 10 sensorycznych placów zabaw, gdzie dzieci będą mogły łączyć edukację z zabawą,

poznając walory turystyczno-przyrodniczo-historyczne z całego obszaru partnerskich LGD. Dodatkowo unikatowym na skalę kraju jest pomysł wybudowania kina plenerowego w jednej z członkowskich miejscowości. Od dłuższego czasu realizowane są tam m.in. pokazy filmowe dla mieszkańców. Daje to też niesamowity potencjał do rozwoju działań w kierunku regularnego festiwalu pod chmurką lub bazy plenerowej do organizowanych imprez.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Mimo złożoności projektu i jego dużej skali trudności – partnerzy projektu są zadowoleni, że projekt udało się zrealizować w 100% i obecnie służy już mieszkańcom, poszerzającym tym samym ofertę turystyczno-rekreacyjną obszarów partnerskich stowarzyszeń.

Kwota dofinansowania: 1 201 559,01 zł

Wspieranie rozwoju gospodarczego gminy Stopnica poprzez inwestycje w infrastrukturę służącą przetwarzaniu produktów rolnych - Inkubator Przetwórstwa Rolnego

Beneficjent:

Gmina Stopnica

Kontakt do LGD finansującej projekt:

„Królewskie Ponidzie” Lokalna Grupa Działania

ul. Grotta 3, 28-100 Busko-Zdrój

tel: 41 378 71 77

e-mail: biuro@krolewskieponidzie.pl

www.krolewskieponidzie.pl

Opis:

W typowo rolniczym powiecie buskim, w gminie Stopnica wraz z „Królewskie Ponidzie” Lokalna Grupa Działania zrealizowano bardzo ciekawą i naszym zdaniem wartą naśladowania na obszarach innych grup działania inwestycję. Jak sprzyjać dywersyfikacji źródeł dochodu rolników? Jak pomóc im samodzielnie, zgodnie z prawem przetwarzać ich zbiory i dać szansę na bezpośrednią sprzedaż do sklepów, czy klienta końcowego? Jak ograniczyć ilość pośredników w sprzedaży produktów rolnych, czyli jak stworzyć krótki łańcuch dostaw warzyw i owoców? W ramach realizacji inwestycji dokonana została przebudowa, rozbudowa oraz zmiana sposobu użytkowania istniejącego budynku gospodarczego na inkubator przetwórstwa rolnego. Przygotowano nowe zagospodarowanie terenu wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. Obiekt został wyposażony w linię technologiczną do produkcji soków o wydajności ok. 700 ton owoców rocznie,

z których zostanie wyprodukowane ok. 525 ton soków owocowych. Jest tu również suszarnia kontenerowa o wydajności ok. 30 ton owoców i warzyw, z których wyprodukowane zostanie ok. 2,5 tony suszu owocowego i warzywnego. Inkubator jednak chce działać kompleksowo i oferuje również doradztwo w zakresie przetwórstwa owoców i warzyw. Stwarza możliwość wymiany doświadczeń między rolnikami.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Jest to innowacyjne podejście do tematu na terenie południowej części Województwa Świętokrzyskiego. Niekomercyjne udostępnienie obiektu przyczyniło się do rozwoju gospodarczego tego rolniczego obszaru i podniosło konkurencyjność oferowanych produktów. W ten sposób pojawiła się dla przedsiębiorczych rolników szansa, by zaradzić ich największej bolączce - czyli niskiej cenie za produkty w skupie, które po narzutach wysokich marż pośredników - finalnie w sprzedaży osiągają wysokie ceny. Inkubator daje też możliwość wprowadzenia na rynek nowych produktów, które nie pojawiały się na nim, z powodów ograniczeń finansowych. Podniosło to atrakcyjność turystyczną regionu, dzięki bogatszej ofercie produktów lokalnych.

Kwota dofinansowania: 433 950,00 zł

Stajnia Artystyczna Marcinków strefą komfortu ludzi i koni

Beneficjent:

Stajnia Artystyczna Marcinków Marzena Michałowska-Kowalik

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania
- U ŹRÓDEŁ
Modliszewice, ul. Piotrkowska 30
26-200 Końskie
tel.(41) 375 95 33 lub: 501 192 800
e-mail: uzrodel@uzrodel.pl
www.uzrodel.pl

Opis:

Czy słyszeliście kiedyś o solarium dla koni? Jeśli nie, to koniecznie musicie to nadrobić, tym bardziej, że właśnie m.in takie urządzenie zakupiła Stajnia Artystyczna Marcinków, dzięki wsparciu z funduszy, którymi dysponowała LGD - U ŹRÓDEŁ.

Stajnia od wielu lat przyciąga gości spragnionych kontaktu z naturą oraz zainteresowanych końmi i uprawianiem jeździectwa. Do tej pory jednak właściciele skupiali się na klientach amatorskich. Chcąc przyciągnąć zawodowców musieli zainwestować w nowe przeszkody na torze,

wspomniane już solarium dla koni, które pozytywnie wpływa na ich zdrowie. Przy okazji istniejącego już biznesu, chcieli poprawić komfort swoich gości stawiając saunę i banię.

Dzięki temu projekt gromadzi wokół Marcinkowa większą ilość osób, uprawiających jeździectwo na poziomie sportowym. Tego typu podnoszenie standardu i innowacyjność jeśli chodzi o prowadzenie stajni komercyjnych, warte jest odnotowania, bowiem widać, że warto wspierać prężnie działających przedsiębiorców, z pomysłami na rozwój swojego biznesu. Tym samym rozwijających lokalny rynek turystyczny.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Zakupione w wyniku realizacji urządzenia podnoszą zdecydowanie atrakcyjność obiektu i jak na razie znakomicie poprawiają konkurencyjność Stajni Artystycznej Marcinków – żadna stajnia w najbliższej okolicy nie posiada toru crossowego, czy solarium dla koni. Pozytywny odbiór nowych inwestycji przez naszych gości i pochlebne opinie, które słyszymy są dowodem, że rozwój ośrodka zmierza we właściwym kierunku.

Kwota dofinansowania: 39 690,00 zł

Publikacja o Kanale Elbląskim

Beneficjent:

Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski
Lokalna Grupa Działania

Kontakt do LGD realizującej projekt:

Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski
Lokalna Grupa Działania
ul. Jana Amosa Komeńskiego 40
82-300 Elbląg, tel. 55 643 58 45
biuro@kanal-elblaski-lgd.pl
www.kanal-elblaski-lgd.pl

**Stowarzyszenie
Łączy Nas Kanał Elbląski**
Lokalna Grupa Działania w Elblągu

Opis:

W czasach gdy zmagamy się z globalnym problemem energetycznym, mimo upływu prawie 180 lat od rozpoczęcia budowy Kanału Elbląskiego, spełnia on najwyższe wymogi ekologiczne i oszczędnościowe. Do napędzania swych urządzeń nie potrzebuje energii elektrycznej, innych paliw, czy źródeł energii, a jedynie odpowiednio wykorzystaną siłę wody. W styczniu 2011 roku Kanał Elbląski został uznany za Pomnik Historii. Od lat trwają próby wpisania Kanału na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. Jest to bowiem dziedzictwo kulturowe regionu Warmii i Mazur. Ten unikat na światową skalę liczy 183 km i jest najdłuższym kanałem żeglownym w Polsce. To co jednak go wyróżnia, to fakt, że jest to jedyny szlak żeglowny na świecie, po którym statki nie tylko płyną po wodzie, ale również jadą lądem dzięki wykorzystaniu specjalnych pochylni i wózków. W związku z tym Stowarzyszenie Łączy Nas LGD Kanał Elbląski zdecydowało się na publikację uzupełnioną i poprawioną książki pt. „Kanał Elbląski”, która stanowi cenne źródło wiedzy o tej budowlie. Publikacja, ta również jako narzędzie promocji przyczyniła się do wzrostu rozpoznawalności obszaru i świadomości wyjątkowości opisywanej sieci komunikacyjnej, a co za tym idzie zwiększenia zainteresowania odwiedzających region turystów. Zdecydowanie polecamy to miejsce na piękne wycieczki, a zainteresowanym ww. publikację.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Operacja pn. „Publikacja o Kanale Elbląskim” przyczyniła się do wydania najlepszej książki w powojennej Polsce, obejmującej w sposób wszechstronny zastosowaną hydrotechnikę i historię Kanału Elbląskiego. Publikacja promuje największą wartość kulturową oraz turystyczną obszaru, która co roku przyciąga dużą liczbę turystów zarówno z kraju jak i zagranicy. Wydawnictwo stanowi wartość dodaną wiedzy nie tylko dla odwiedzających turystów, ale także dla samych mieszkańców KRAINY KANAŁU ELBLĄSKIEGO. Powstała publikacja jest kompendium wiedzy na temat Kanału Elbląskiego, zatem poświęcony czas, praca i pieniądze na dzieło będzie służyło czytelnikom teraz i wielu pokoleniom w przyszłości.

Kwota dofinansowania: 500 000,00 zł

Mazurska szkoła żeglarstwa i wędkarstwa - Mazurska Perła

Beneficjent:

Stowarzyszenie „Perła – Promocja – Edukacja – Rozwój”

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka

„Wielkie Jeziora Mazurskie”

OGONKI, Letniskowa 13

11-600 Węgorzewo, tel. 797 805 688

e-mail: biuro@mazurylgr.pl, www.mazurylgr.pl

Opis:

Oto świetny pomysł oparty o walory geograficzne. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Wielkie Jeziora Mazurskie” w ramach zrównoważonego rozwoju terytorialnego, skierowała ofertę do mieszkańców zainteresowanych nabyciem umiejętności w zakresie żeglarstwa i wędkarstwa, uzyskania stosownych uprawnień (karta wędkarska i patent żeglarski jachtowego).

W tym celu na terenie gminy Węgorzewo powstała Mazurska Szkoła Żeglowania oraz Szkoła Wędkarska, która by realizować kursy zakupiła dużą łódź żaglową Antila 26, łódź wędkarską z przyczepą i silnikiem. Zakupiono również wiatę na zimowanie sprzętu oraz służącą do prowadzenia szkoleń.

Do tej pory na terenie LGR - oferta ww. kursów skierowana była głównie czysto komercyjnie dla turystów. Natomiast projekt otworzył możliwości realizacji w niskiej cenie kursów wzmacniających umiejętności kwalifikacje dzieci, młodzieży

i dorosłych, w tym osób wykluczonych społecznie. Zdobyte doświadczenia już są wykorzystywane na lokalnym rynku - choćby jako sternik jachtowy.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Powstanie szkoły żeglarstwa i wędkarstwa z atrakcyjną ofertą edukacyjną, oddziałuje na jakość życia lokalnej społeczności i przyczynia się do zrównoważonego rozwoju pogranicznych obszarów wiejskich. Mieszkańcy LGD mogą nabywać nowe umiejętności, kwalifikacje w atrakcyjnej formie.

Kwota dofinansowania: 200 000,00 zł

Kulturalnie i sportowo turystycznie o regionach

Beneficjent:

Lokalna Grupa Działania KOLD

Kontakt do LGD realizującej projekt:

Lokalna Grupa Działania KOLD

Rynek 33/1, 64-310 Lwówek,

tel./fax. (61) 44 24 160

e-mail: biuro@kold.pl, www.kold.pl

Opis:

Międzynarodowe projekty współpracy nie należą do najłatwiejszych. W jednym z nich brała Lokalna Grupa Działania KOLD.

Operacja polegała na spotkaniach z udziałem równomiernej liczby osób każdego z partnerów. Projekt skierowany był do grup defaworyzowanych, które zostały określone w Lokalnej Strategii Rozwoju, a więc młodzieży do 26 lat, dorosłych 50+, a także przedsiębiorców i organizacji pozarządowych.

Działania te miały za zadanie przybliżyć tradycje i zwyczaje regionalne oraz wzajemną autopromocję partnerów. Jak również, co bardzo istotne zintegrować podczas spotkań członków grup z Polski, Słowacji i Niemiec. Głównym celem projektu było wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców terenów wszystkich partnerów, wzrost jakości życia oraz aktywizacja lokalnych społeczności. Każdy z partnerów miał zorganizować spotkanie o innym charakterze (sportowo-rekreacyjne, kulturalne i kulinarne), w którym mieli

brać udział przedstawiciele wszystkich regionów, poznając się wzajemnie i promując swój region. Rezultatem twardym miały być utworzone małe infrastruktury na każdym z terenów. We Lwówku powstał labirynt z krzewów tui, który teraz chętnie odwiedzany jest przez turystów.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Istotą projektu była realizacja założonych celów i zdarzeń przez partnerów, dobór uczestników w różnym wieku oraz sama problematyka zróżnicowana. Trudności sprawiła panująca pandemia.

Innowacją była trójtematyka (turystyka, kultura, kulinaria), a przede wszystkim zagospodarowanie terenów rekreacyjnych i ich wykorzystanie w promocji regionu.

Kwota dofinansowania: 70 045,17 zł

Aktywizacja mieszkańców poprzez Rowerowy Rozwój Regionu

Beneficjent:

Lokalna Grupa Działania „Z Nami Warto”
Lokalna Grupa Działania „Lider Zielonej Włkp.”

Kontakt do LGD realizującej projekt:

Lokalna Grupa Działania – „Z Nami Warto”

tel. 61 438 50 18

e-mail: info@znamiwarto.pl

https://www.znamiwarto.pl/

Opis:

Budowa 17 wiat i wspólna mapa tras rowerowych, z zaznaczonymi lokalnymi atrakcjami. W ten sposób Lokalna Grupa Działania „Z Nami Warto” i Lider Zielonej Wielkopolski, wpadły na pomysł aktywizacji mieszkańców, poprzez rozwój infrastruktury rowerowej w regionie.

Partnerzy projektu współpracy założyli, że realizowany projekt przyczyni się do wzrostu zatrudnienia w obiektach obsługujących ruch turystyczny na terenie ich działalności. Są to zazwyczaj ciężko mierzalne przedsięwzięcia. Pewne jednak jest to, że podnosząc atrakcyjność turystyczną regionu m.in. poprzez tworzenie infrastruktury niekomercyjnej, służącej rozwojowi ruchu turystycznego, dajemy podstawy i narzędzia do podejmowania działalności gospodarczej, ukierunkowanej na świadczenie usług tj. agroturystyki, pensjonaty, gastronomia, produkty lokalne, usługi przewodnickie, czy wynajem sprzętu turystycznego.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

W ramach realizacji wprowadzono element tzw. „okienka w stole”, w których umieszczono informacje dotyczące dziedzictwa lokalnego (nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów). W każdej wiacie, w każdym stole są 2 okienka poświęcone historii miejsca/ miejscowości/ okolicy, w której

stoi wiata oraz informacji dotyczącej projektu współpracy „Aktywizacja mieszkańców poprzez Rowerowy Rozwój Regionu” wraz z obowiązkowym znakowaniem. Wszystkie informacje do „okienek” mają spójną oprawę graficzną.

Wiaty wzbogaciły mieszkańców obszaru dwóch Lokalnych Grup Działania w ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę.

Kwota dofinansowania: 613 00,00 zł.

Animator społeczności lokalnej

Beneficjent:

Stowarzyszenie Lider Powiatu Goleniowskiego

Kontakt do LGD finansującej projekt:

Stowarzyszenie Lider
Powiatu Goleniowskiego
tel. 504 062 884
e-mail: biuro@liderpowiatu.pl
www.liderpowiatu.pl

Opis:

Animator społeczności lokalnej to operacja polegająca na całorocznym bezpośrednim kontakcie animatora z mieszkańcami powiatu goleniowskiego. Animator pomaga mieszkańcom w procesie tworzenia i kształtowania społeczności, kreatywnego uruchamiania i wyzwiania potencjału ludzi. Ważnym aspektem pracy animatora jest wspieranie aktywności liderów i animatorów lokalnych, którzy już działają na terenie LGD oraz stymulowanie procesów, które doprowadzały do motywowania społeczności w ich działaniu.

W roli animatora występowało Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego, dzięki temu mieszkańcy obszaru LSR mieli możliwość uczestnictwa w 138 bezpośrednich spotkaniach w zakresie:

- zajęć animacyjno - integracyjnych mieszkańców,
- szkoleń nt. możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy oraz pomoc przy ich sporządzeniu,
- pomocy przy tworzeniu dokumentów strategicznych dla Twojej wsi,
- organizacji spotkań z mieszkańcami nt. wizji zmian wsi,
- zwiększenia oferty kulturalno-edukacyjnej,
- zwiększenia zainteresowania turystyką wiejską i produkcją eko-żywności,

- informowania o możliwościach wsparcia dla organizacji pozarządowych, w tym współpracy z istniejącymi organizacjami pozarządowymi, ochotniczymi strażami pożarnymi, grupami nieformalnymi, klubami seniora. Ze spotkań skorzystało ponad 940 osób w tym osoby z grup defaworyzowanych.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Praca animatora w terenie jest nową formą kontaktu z mieszkańcami. Do tej pory realizowaliśmy wiele zadań, w których mieszkańcy brali udział, jednak teraz w wyniku pracy z mieszkańcami podczas tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju zgłoszono potrzebę pracy z osobą, która pomagałaby im w procesie tworzenia i kształtowaniu społeczności, kreatywnego uruchamiania i wyzwiania potencjału ludzi. Wydarzenia związane z integrowaniem mieszkańców należy rozwijać w przyszłości.

Kwota dofinansowania: 50 264,65 zł

„Mobilna aplikacja turystyczna” innowacyjnym sposobem promocji obszaru LSR

Beneficjent:

Stowarzyszenie Lider Powiatu Goleniowskiego

Kontakt do LGD realizującej projekt:

Stowarzyszenie Lider
Powiatu Goleniowskiego
tel. 504 062 884
biuro@szansebezdrozy.pl
biuro@liderpowiatu.pl
www.szansebezdrozy.pl
www.liderpowiatu.p

Opis:

W ramach dobrych praktyk projekt realizowany przez LGD Lider Powiatu Goleniowskiego to przykład jak poprzez mobilną aplikację można promować region.

Aplikacja to swoisty przewodnik na telefonie, który prowadzi przez dwanaście atrakcyjnych turystycznie regionów Polski zachodniej. Można z nim zwiedzać najciekawsze zakątki województw zachodnio-pomorskiego, lubuskiego i wielkopolskiego – zarówno zabytki, jak i miejsca atrakcyjne pod względem przyrodniczym. Aplikacja jest wykonana na telefony komórkowe z systemem Android i iOS.

Ponadto każdy turysta odwiedzający dany region znajdzie w aplikacji rozbudowaną bazę gastronomiczną i noclegową, obiekty sportowe i rekreacyjne, punkty z lokalnymi produktami i usługami, a także dane adresowe licznej sieci punktów informacji turystycznej, sklepów, urzędów i banków, dzięki czemu pobyt w tej części Polski, będzie nie tylko przyjemny, ale i wygodny. Dodatkowym atutem aplikacji są propozycje tras turystycznych – pieszych,

rowerowych, kajakowych, edukacyjnych oraz do nordic walkingu. Przemierzając je, można skorzystać z nawigacji, a przy napotkanych na drodze atrakcjach odsłuchać związanych z nimi legend lub opisów audio. Ponadto każdy turysta może poznawać region, biorąc udział we wciągających grach terenowych lub poszukując poukrywanych w terenie skarbów – keszy. Baza aplikacji należy do niezwykle rozbudowanych – znajduje się w niej prawie 5 tys. obiektów w różnych kategoriach, ok. 8 tys. km tras tworzących łącznie ponad 300 szlaków oraz ponad 8 tys. barwnych zdjęć. Aplikacja działa zarówno w trybie online, jak i offline. Z aplikacją można zwiedzić m.in. Pobrzeże Szczecińskie, Pojezierze Myśliborskie, Pojezierze Drawskie i Wałeckie, Równinę Pyrzycko-Stargardzką, Pojezierze Dobiegniewskie i Łagowskie, Łużyce Dolne, Lubuski Przełom Odry, Dolinę Środkowej Odry i Dolnego Bobru, Wał Zielonogórski i Kotlinę Kargowską, Dolinę Obry, Pojezierze Poznańskie i Pojezierze Sławskie.

Wnioski i rady z realizacji projektu:

Na obszarze 9 lokalnych grup działania będzie to zupełnie nowy produkt, na pozostałym obszarze będzie to produkt znacząco udoskonalony – rozbudowany o geocaching i gry terenowe, które będą równocześnie nowym sposobem wykorzystania lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych. Innowacyjność projektu na obszarze objętym projektem współpracy polega na zastosowaniu pomysłów i rozwiązań znanych gdzie indziej, jednak na danym terenie rozwiązania te będą miały nowatorski charakter ze względu na połączenie mobilnego przewodnika turystycznego z elementami grywalizacji.

Kwota dofinansowania: 1 038 031,54 zł

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie
Instytucja odpowiedzialna za treść publikacji: Polska Sieć LGD – Federacja Regionalnych Sieci LGD
Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej
„Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Polska Sieć LGD – Federacja Regionalnych Sieci LGD

ul. Zapłotnia 5A, 26-025 Łagów

tel./fax +41 30 74 938, kom.: + 604 578 892

www.pslgd.pl